

ARA COM ARA

Atenció: hi ha un contuberni nihilista!

CARLES HAC MOR

A últims de setembre, a S'Agaró, hi va haver un pandemòni nihilista convocat per combatre la contaminació menfotista, idealista, frívola, oportunist i espectacular dels ambients culturals. Es veu que es tracta de la primera fase d'una mena de conspiració clandestina per anorrear l'ordre imposat pels creadors d'opinió.

Ingènuament esgarriat pel radicalisme d'aquest complot, un dels confabulats n'ha difós anònimament algunes conclusions amb la intenció, diu, que serveixin d'alerta i que facin esmolar els bisturins teòrics dels qui han d'extirpar el tumor de l'anihilament de totes les creences, dels qui han de mantenir en peu l'edifici dels valors culturals. I vet aquí un resum d'aquestes conclusions, que, ben mirat, no mereixen pas tants d'escarafalls: "Com argumenta Josep Pirelló, per la física contemporània, des de la perspectiva de l'energia, no costaria gens de passar de la no-existència a l'existència. En conclusió, l'Univers podria ser simplement una expressió del no-res: la seva creació *ex nihilo* no suposa cap contradicció des del punt de vista energètic. El naixement de l'Univers aniria, doncs, associat a una fluctua-

ELS GERMANS MARX, REPRESENTANTS DE L'OPTIMISME CINEMATogràFIC

ció espontània del buit. Així, l'Univers fóra un succés gra-tuït del no-res.

"L'art i la literatura poden expressar més bé aquest nihilisme que no pas la filosofia, que, per la seva essència, s'aferra a la raó. Posem per cas, els artistes i els poetes acosten més l'ésser al no-res que no pas Heidegger i Vattimo amb els seus raonaments. I fins i tot més encara que Nietzsche amb les seves elucubracions i il·luminacions, tot sovint enigmàtiques sobre el super-home, l'etern retorn i la voluntat de crear valors.

"L'humor, en els seus dife-

rents vessants (els pallassos apagògics de Beckett, les ironies fredes de Duchamp, les glossolàlies d'Artaud, l'absurd de Kafka, el terrorisme de Dada, la poca-solta de Brossa, i el rebentisme optimista dels germans Marx, etcètera), és més punyentment i vitalistament nihilista que no pas la seriositat de tots els filòsofs nihilistes, que s'empatollen ridículament amb la raó.

"Nietzsche va acabar fent un petó a un cavall; Heidegger, amb els seus pensaments, es va ensuperbir; Vattimo va creant eslogans postmoderns, com si no hagués de venir la

mort de la filosofia, que de fet ja s'ha esdevingut. I tot plegat conflueix primerament en l'individu i no pas en la societat. L'art surt de l'individu i va a parar a l'individu. Déu ha mort per a uns individus, mentre milions d'altres individus continuen creient en Déu. L'art va morint alhora que molts d'individus pensen que l'art els redimirà del no-res.

"Jacques Lacan no va caure mai en el parany de definir-se com a nihilista i de definir el seu nihilisme. Les definicions són atzucacs que basteix la lògica. Precisament el concepte de nihilisme demana, en lògica estricta, negar el nihilisme mateix.

"La filosofia s'ha refugiat en l'art. I la ciència crea més preguntes filosòfiques que no pas la filosofia mateixa, i parteix d'hipòtesis que, si són provades, donen peu a veritats que ho són mentre no sorgeix una altra hipòtesi que les nega. Les veritats absolutes no existeixen, ni en la ciència ni enlloc.

"El nihilisme, com escriu Nietzsche, no és pas la contemplació pessimista de la vanitat de les coses, ni la convicció que totes les coses mereixen de ser portades a la ruïna; el nihilisme les porta a la ruïna. Potser això és una actitud il·lògica, però el nihilista no creu en la necessitat de ser lògic. No hi ha cap obligació de seguir cap lògica. El nihilista -que no accepta l'etiqueta de nihilista- es mou entre contradiccions irresolubles".

L'APARADOR

Arturo Pérez-Reverte, *El club Dumas*. Traducció de Neus Nueno. ROSA DELS VENTS. Barcelona, 2004.

Traducció al català d'una novel·la plena d'intriga, aventura i erudició, de Pérez-Reverte, autor d'èxits com ara *La taula de Flandes*.

Diversos autors, *Lectures de llengua i literatura al batxillerat*. PROA. Barcelona, 2004.

Guia de cada lectura prescriptiva per a les matèries comunes i de modalitat de llengua i literatura catalana per als alumnes de batxillerat.

IN MEMORIAM

Delfín Escoda és un poeta que pertany a la "generació dels anys 50 dels poetes catalans que escrivim en català", encara que ell, com algun altre, hagi escrit també en català, i és un d'aquests poetes que encara no s'esmenta en el testimoni oficial. És d'esperar que ara, amb motiu de la seva mort, se l'incorpori. Una generació la formen tots els poetes de la mateixa edat que almenys tenen obra publicada i fins i tot premiada, no diguem ja si han aconseguit el reconeixement de crítics i escriptors. I és que la importància de la poesia es deixa notar fins i tot en la vida social, en la vida dels ciutadans i de manera molt diferent a com es nota tot allò que origina el que àmpliament anomenem política i el que es deriva de la cultura a les seves mans. La poesia sensibilitza, i la política, la retòrica de tots aquells que d'una manera o altra són dominants, davant de la immensa majoria que resultem ser els dominats, mentalitza i, per descomptat, manipula. No és cap secret. I la sensibilització és el que fa possible la vida interior. I què és la vida interior?: la llibertat de pensar i sentir. Ho dic perquè circula fa segles una classe de vida interior que impedeix precisament aquesta llibertat. I així ens va, sacsejats per aquestes dues malalties, el racionalisme d'uns i l'irracionalisme d'altres,

En la mort del poeta Delfín Escoda

JESÚS LIZANO

fent de la vida exterior, estructurada, com dic, en dominants i dominats, el contrari al desenvolupament del que és realment humà, la creativitat, la sensibilitat i el conscient i no només el que es planifica i executa, ja m'enteneu.

Delfín i jo vam començar junts les nostres aventures poètiques. Eren els anys 50 i vam començar a escriure i a publicar en una revisteta anomenada *Haliterses* i ens vam fer molt amics. Fins i tot teníem dues novies que eren germanes... (no sé si elles se'n deuen recordar... amb cert carinyo...). Després, les circumstàncies de la vida exterior ens van distanciar però vam mantenir sempre una fidelitat com al principi. I l'altre dia, quan vaig anar al tanatori (quina paraula...), vaig entrar a l'habitació on col·loquen unes hores els morts en una urna i allà em vaig acomiadar d'ell sentint a prop, és lògic, el dia en què sigui jo el que hi estigui, a punt de ser traslladat al nínxol (quina altra pa-

raula!). Bé, jo no. Ni ell ni ningú. Ningú està allà perquè l'únic que mor, quines coses, és la vida interior, el pensar i el sentir... I som els poetes (els no mediatitzats), tots els creatius, els que deixem una obra artística, sigui quin sigui el seu grau, els que menys morim, perquè tot allò no és per a nosaltres. Aquesta obra forma part de la vida de tots els components d'aquesta espècie, com és indiscutible. Què seria de la nostra espècie si no existissin aquestes obres que sensibilitzen, malgrat totes les mentalitzacions, si una generació deixés tan sols tots els manifestos de la lluita pel poder, causa de tota la destrucció que fa impossible que l'espècie arribi a una plenitud, plenitud que ens correspon des que sortim del món real salvatge en què continuen totes les altres espècies i anem embogint en aquest món real polític que posa en perill el seu procés natural, que, atesa la nostra condició sensible, creativa i conscient, només

pot acabar en una altra etapa, el món real poètic, l'Acràcia, en què tots serem companys, en què superarem per fi l'actual i secular estructura inamovible.

I quin és el missatge de l'obra poètica de Delfín Escoda, un cop que el seu anecdotari personal ja no importa? Doncs el missatge de tota obra creativa, l'existència d'una vida interior, d'una llibertat de pensar i de sentir, de ser humà en plenitud, un concepte que no té res a veure amb el de perfecció, tan volgut pels racionalistes... i pels irracionalistes; plenitud d'acord als nostres límits i possibilitats humans, al nostre innat desig de suport mutu i de comprensió, d'assumir; per alguna cosa sortim del món real salvatge, la bellesa i la tragèdia (vistes amb ulls poètics, no amb ulls racionalistes) que defineixen l'ésser humà. I a través d'ell la naturalesa i a través d'ella el que és misteriós, i que misteriós, tot.

Doncs bé: el que ara convé és editar tota l'obra poètica de Delfín Escoda, situar-lo, com dic, en el seu lloc, que arribi a tothom el seu missatge, als autèntics destinataris. S'hauria de construir un monument al poeta desconegut i suprimir, esclar, com assenyalo en un dels meus poemes emblemàtics, els dedicats al soldat desconegut, perquè tots eren molt coneguts i és la lluita pel poder el que els converteix en soldats i en desconeguts. Delfín: una gran abraçada.